

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen päätös koskien rauhoitettujen eläinlajien pyydystämistä ja tappamista

Hakija

Luonnonvarakeskus / Otso Huitu

Asia

Lupahakemus rauhoitettujen nisäkkäiden pyydystämiseen ja tappamiseen Kanta- ja Päijät-Hämeessä.

Hakemus

Luonnonvarakeskus (Luke) hakee tutkimustarkoituksiin lupaa poiketa luonnonsuojelulain (LSL 9/2023) 68 §:n mukaan rauhoitettujen, alla listattujen lajien LSL:n pykälässä 70 § olevasta pyydystämistä ja tappamiskiellosta koko Suomen alueella (pl. Ahvenanmaa):

Harmaakuvemyyrä (*Craseomys rufocanus*, ent. *Clethrionomys*, ent. *Myodes*)

Idänkenttämyyrä (*Microtus rossiaemeridionalis*, ent. *levis*, syn. *Microtus mystacinus*)

Punamyyrä (*Clethrionomys rutilus*)

Tunturisopuli (*Lemmus lemmus*)

Metsäsopuli (*Myopus schisticolor*)

Peltohiiri (*Apodemus agrarius*)

Pikkumetsähiiri (*Apodemus sylvaticus*; leviämässä, tavataan jo Pietarin seudulla eli niitä voidaan tavata Suomessa piakkoin)kin)

Idänmetsähiiri (*Apodemus uralensis*; leviämässä, tavataan jo Pietarin seudulla eli niitä voidaan tavata Suomessa piakkoin)kin)

Vaivaishiiri (*Micromys minutus*)

Kontiainen (maamyyrä) (*Talpa europaea*)

Vesipäästäinen (*Neomys fodiens*)

Idänpäästäinen (*Sorex caecutiens*)

Kääpiöpäästäinen (*Sorex minutissimus*)

Metsäpäästäinen (*Sorex araneus*)

Mustapäästäinen (korpipäästäinen) (*Sorex isodon*)

Vaivaispäästäinen (*Sorex minutus*)

Hakemus ei koske direktiivilaji koivuhiirtä *Sicista betulina* (kts. erillisselvitys alla)

Perustelut

Luken myyrätutkijat suorittavat pikkunisäkäsppyntejä koko Suomessa monen eri tutkimusprojektin aineistotarpeisiin (edellinen lupa: VN/4576/2018). Näistä projekteista mainittakoon mm:

- Valtakunnallinen myyräkantojen seuranta ja siihen liittyvät myyrätuho- ja myyräkuume-ennusteet; tuholaiskantojen, mm. myyrien seuranta on Luonnonvarakeskuksen lakisääteinen viranomaisluontoinen tehtävä.
- Monet lääketieteelliset tutkimukset jyräjoiden levittämistä taudeista yhdessä Helsingin yliopiston virologian ja mikrobiologien kanssa; monet Luken tautitutkimukset ovat EU:n laajuisia yhteisprojekteja.
- Väli-isäntä-myyräaineiston kerääminen hengenvaarallisen myyräekinokokki-loisen (*Echinococcus multilocularis*) leviämisen varalta ja seuraamiseksi; seuranta ja raportointi vuosittain EU:lle Ruokaviraston kautta.

Laajempi muistio pikkunisäkästutkimuksien pitkäaikaisseurannoista ja yhteyksistä muihin tutkimuksiin on toimitettu hakemuksen liitteenä.

Tutkimuspyynti kohdistuu pääosin rauhoittamattomiin lajeihin (mm. peltomyyrä *Microtus agrestis* ja metsämyyrä *Clethrionomys glareolus*). Hakija joutuu silti, muun muassa tautitutkimuksia varten, joskus pyytämään myös yllä mainittuja rauhoitettuja pikkunisäkkäitä. Toisaalta on mahdotonta estää rauhoitettujen yksilöiden, esimerkiksi yleisten metsäpäästäisten, joutumista loukkuihin silloin, kun pyynti tapahtuu tappoloukuilla. Myös elävänäpyynnneissä nopean aineenvaihdon omaavat päästäiset menehtyvät nopeasti.

Pyynti tappavilla hiirenloukuilla on usein nopein, tehokkain ja käytännössä ainoa mahdollisuus riittävien aineistojen keräämiseen. Mainittakoon, että kansallinen koe-eläinlautakunta on 16.5.2007 tehnyt ennakkopäätöksen, jonka mukaan tappoloukkujen käyttäminen ei ole eläinkoe, eikä siksi tarvitse lautakunnan koe-eläinlupaa.

Tutkimuspyynti ei uhkaa yhdenkään lajin kannan olemassaoloa tai luonnonsuojelulain edellyttämää suotuisaa suojelutasoa. Pynnin aiheuttama poistuma paikallisten kantojen suuruudessa on häviävän pientä verrattuna kaikkien suomalaisten pikkunisäkkäiden luontaisiin voimakkaisiin runsaudenvaihteluihin, jotka ilmenevät laajoilla alueilla Suomessa usein samanaikaisesti.

Pyynnit ovat pienialaisia (1–5 ha) ja lyhytkestoisia (n. 1–10 vrk / vuosi) ja käytetyt loukkumäärät pieniä (n. 50-300 loukkuvuorokautta / paikka;

loukkuvuorokausi = käytettyjen loukkujen määrä × pyyntivuorokausien määrä), ja mahdollinen pienialainen hävikki täyttyy ympäristöstä parissa viikossa. Aiemmat kokeelliset tutkimukset ovat osoittaneet, ettei käytettyä pyyntimenetelmää vastaavalla loukkuvuorokausimäärällä ole minkäänlaista negatiivista vaikutusta paikallisiin pikkunisäkkäskantoihin. Myös Aarre Jortikan pro gradutyössä 1988 todettiin, että metsämyyrien poistopyynti 2 ha alalla korvautui täysin alle kuukaudessa.

Vuosittain pyydettyjen eläinten määrä vaihtelee suuresti riippuen myyrien ja muiden pikkunisäkkäiden runsaudenvaihtelun tilasta. Tosinaan on liki nollavuosia, tosinaan samalla yrittämällä saadaan valtakunnallisesti liki pari tuhatta yksilöä. Näistä valtaosa on kuitenkin rauhoittamattomia metsä- ja peltomyyriä, mutta rauhoitettujen lajien saalismäärät vaihtelevat vastaavasti. Rauhoittamattomien lajien saalismäärät kullakin pyyntipaikalla vaihtelevat noin välillä 0–200 yksilöä/vuosi. Hakemuksessa listattujen rauhoitettujen myyrä- ja sopulilajien saalismäärät kullakin pyyntipaikalla vaihtelevat noin välillä 0–200 yksilöä/vuosi ja hiiri- ja päästäislajien noin välillä 0–20 yksilöä/vuosi.

Todettakoon, että pitkäaikaisten tutkimusten tuottama aineisto tarjoaa korvaamatonta tietoa kaikkien Suomessa tavattavien pikkunisäkkäiden kantojen kehityksestä ja tämän vaikutuksista mm. petolintujen pesintämenestykseen. Tämä tieto on hyödynnettävissä lajien suojelutarpeen määrittämisessä ja suojelutoimien suunnittelussa.

Direktiivilaji koivuhiiri *Sicista betulina*

Koska valtaosa seuranpyynneistä tapahtuu keväällä ja syksyllä, ennen tai jälkeen talvihorrostavan koivuhiiren aktiivisuuskauden, sen osuminen loukkuihin on erittäin epätodennäköistä. Lisäksi lajin liikkumistavasta ja ravinnosta johtuen se on erittäin ”huono” menemään myyrille kohdistettuihin loukkuihin. Toisaalta koivuhiiren aktiivisuusaikana kesällä tapahtuvat tautitutkimuspyynnit tehdään elävänäpyytävillä loukuilla, jolloin mahdollisesti vahingossa pyydykseen joutunut koivuhiiri voidaan vapauttaa välittömästi.

Viimeisten 30 vuoden aikana Luken seurantapyynneissä on pyydetty yli 175 000 loukkuvuorokautta. Tänä aikana koivuhiiri on eksynyt pyydyksiin vain yhden ainoan kerran. Lisäksi todettakoon, että koivuhiiri, vaikka direktiivilaji onkin, ei ole millään tavoin uhanalainen tai vaarantunut Suomessa. Kaikissa viimeisissä Punaisen kirjan arvioinneissa laji on ollut elinvoimainen.

Luvan hakija

Hakija pyytää, että lupa osoitetaan dosentti Otso Huitulle ja hänen johtamalleen tutkimusryhmälle Lukessa. Tutkimusryhmän jäsenet: Otso

Huitu, [REDACTED]

Tutkimuksiin osallistuu satunnaisesti myös opiskelijoita/harjoittelijoita/avustajia, joiden nimeäminen vuosia etukäteen on mahdotonta. Siksi pyydetään, että tällaisille henkilöille sallitaan tutkimuspyynti, kun heillä on esittää YM:n lupa ja tutkimusryhmän johtajan allekirjoittama henkilökohtainen valtakirja luvan käyttöön. Tällaisia henkilöitä viiden vuoden aikana olisi vain muutamia.

Lupa-aika

Lupaa nisäkäspsyntiin haetaan ajalle 1.4.2024–31.12.2028. Hakija pyytää, että lupa on monivuotinen, koska useat tutkimuksista ja seurannoista ovat jatkuvia ja/tai pitkäaikaisia.

Kuolleiden rauhoitettujen eläinten hallussapito

Lisäksi Luonnonvarakeskus hakee lupaa kuolleiden rauhoitettujen eläinten hallussapitoon. Rauhoitettuja lajeja ei oteta rutiininomaisesti talteen, vaan ne jätetään yleensä maastoon mittausten jälkeen. Hyvin usein erilaiset tutkimustarpeet kuitenkin edellyttävät yksilöiden ottamista näytteeksi ja säilyttämistä, esimerkiksi tauti- ja loistutkimuksiin tai fysiologisiin ja geneettisiin tutkimuksiin.

Lupaa hallussapitoon haetaan kaikille Luken toimitiloille. Lisäksi näytteitä tulisi voida säilyttää väliaikaisesti pyynteihin osallistuvien Luken työntekijöiden hallussa, esimerkiksi kotona, ennen kuin ne voidaan toimittaa Luken tiloihin. Joskus on näin, sillä maastosta ei käydä välttämättä päivittäin toimipaikalla.

Määräykset, joita hakemus koskee

Hakemus koskee luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla rauhoitettuja nisäkäslajeja. Luonnonsuojelulain 70 §:n mukaan rauhoitetun eläinlajin tahallinen pyydystäminen ja tappaminen on kielletty. Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa 70 §:n kielloista, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

Luonnonsuojelulain 72 §:n mukaan kuolleena löydettyä rauhoitettua eläintä ei saa ottaa haltuun. Luonnonsuojelulain 87 §:n mukaan rauhoitetun lajin yksilöiden, niiden osien ja johdannaisien hallussapito on kielletty. Luonnonsuojelulain 89 §:n mukaan ELY-keskus voi

myöntää poikkeuksen 87 §:n kielloista eliölajien tutkimus- ja suojelutarkoitukseen tai koulutustarkoitukseen.

Päätös ja lupaehdot

Kuolleiden rauhoitettujen eläinten hallussa pitämiseen myöntää valtakunnallisesti Varsinais-Suomen ELY-keskus. Hämeen ELY-keskus myöntää hakijalle hakemuksen mukaisen luvan rauhoitettujen nisäkkäiden pyydystämiseen ja tappamiseen seuraavin ehdoin:

1. Lupa rauhoitettujen nisäkkäiden pyydystämiseen ja tappamiseen on voimassa 31.12.2028 asti Kanta-Hämeessä ja Päijät-Hämeessä.
2. Toimenpiteissä on noudatettava metsästyslain rauhoitettujen eläinten pyydystämiseen ja tappamiseen soveltuvia määräyksiä.
3. Hakija vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat henkilöt noudattavat tämän luvan ehtoja.
4. Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana toimenpiteitä tehtäessä ja hallussapitopaikassa (esim. puhelimessa) ja pyydetäessä lupa on esitettävä.
5. Mikäli toimenpiteitä tehdään perustetuilla luonnonsuojelualueilla, tulee hakijan tarvittaessa erikseen hakea lupaa poiketa näiden alueiden rauhoitusmääräyksistä. Yksityisten luonnonsuojelualueiden osalta lupaviranomainen on alueellinen ELY-keskus ja valtion suojelualueiden osalta Metsähallitus.
6. Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin ja maanomistajiin.
7. Luvan käytöstä tulee raportoida vuosittain seuraavan vuoden tammikuun loppuun (31.1.) mennessä. Raportti toimitetaan Hämeen ELY-keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.hame@ely-keskus.fi) päätöksen asianumerolla HAMELY/831/2024 varustettuna. Raportissa tulee ilmetä pyydettyjen nisäkkäiden määrät lajeittain sekä pyyntipaikat ja pyyntiajat. Lisäksi tulee arvioida pyyntien vaikutusta paikallisiin nisäkäskantoihin.

Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulain 83 §:n ehdot ja poikkeuslupa voidaan myöntää tutkimustarkoituksessa.

Luonnonvarakeskuksen toteuttamilla valtakunnallisilla nisäkäspyyntineillä on yhteiskunnallista ja tutkimuksellista merkitystä. Niiden avulla mm. ennustetaan myyrätuhoja, selvitetään jysijöiden levittämiä tauteja ja seurataan myyräekinokokkilaisen mahdollista leviämistä. Poikkeuslupa on myönnetty Hämeen ELY-keskuksen toimialueelle.

Hakemuksen kohteena olevilla nisäkäslajeilla on suuria kannanvaihteluita. Tutkimukset ovat osoittaneet, että pyyntien aiheuttama yksilöiden poisto korvautuu nopeasti. Niinpä hakemuksen mukaisen nisäkäsyyntiin ei katsota vaarantavan lajien suotuisaa suojelutasoa tai sen saavuttamista. Pyydettävien yksilöiden määrää ei ole katsottu aiheelliseksi rajoittaa, koska pyyntimäärät vaihtelevat suuresti kannanvaihtelujen mukaan ja on mahdotonta arvioida etukäteen, kuinka monta yksilöä pyydyksiin jää.

Poikkeusluvan kuolleiden rauhoitettujen eläinten hallussapitoon myöntää tutkimustarkoitukseen Varsinais-Suomen ELY-keskus.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023) 1 §, 69 §, 70 §, 72 §, 83 §, 87 §, 89 §, 121 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Hallintolaki (434/2003) 55 §, 63 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

Valtioneuvoston asetus (1215/2023) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2024

Päätöksen voimaantulo

Hämeen ELY-keskus on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n nojalla päättänyt, että tämä päätös pannaan täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Piennisäkäsyynti on perusteltua päästä tarvittaessa aloittamaan ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman. Päätöksen täytäntöönpanoa ei voida sen luonteen, tutkimuksellisen intressin ja yhteiskunnallisen merkittävyyden vuoksi lykätä.

Suoritemaksu

Tästä päätöksestä ei peritä maksua. Maksu määräytyy valtion maksuperustelain (Valtion maksuperustelaki 150/1992) ja Valtioneuvoston vuonna 2023 antaman asetuksen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen maksullisista suoritteista 2024.

Suoritemaksun määräämisen osalta muutoksenhakija voi vaatia valtion maksuperustelain (150/1992) 11 b §:n (951/2015) nojalla oikaisua elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta. Oikaisuvaatimusohje on liitteenä.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Tiedoksianto

Päätös ja yleistiedoksianto siitä julkaistaan Hämeen ELY-keskuksen verkkosivuilla.

Lisätiedot

Lisätietoja päätöksestä antaa luonnonsuojeluasiantuntija Markus Keskitalo, 0295 025 232, markus.keskitalo@ely-keskus.fi. Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt luonnonsuojeluasiantuntija Markus Keskitalo ja ratkaissut johtava asiantuntija Riitta Ryömä.

Liitteet

Valitusosoitus, oikaisuvaatimusohje

JAKELU

Päätös Luonnonvarakeskus, sähköpostilla

TIEDOKSISähköpostitse

Kanta- ja Päijät-Hämeen kunnat

Metsähallitus

Suomen Luonnonsuojeluliitto Etelä-Hämeen piiri

Suomen Luonnonsuojeluliitto Uudenmaan piiri

Suomen Luonnonsuojeluliitto Kymenlaakson piiri

Suomen ympäristökeskus

Ympäristöministeriö

Tämä asiakirja HAMELY/831/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument HAMELY/831/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Keskitalo Markus 29.05.2024 08:40

Ratkaisija Ryömä Riitta 29.05.2024 09:02

Oikaisuvaatimusohje

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että valtion maksuperustelain (150/1992) nojalla elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten suoritteista perittävistä maksuista annetun valtioneuvoston asetuksen (1538/2011) perusteella määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua. Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti.

Oikaisuvaatimuksen sisältö ja allekirjoittaminen

Oikaisuvaatimuksessa, joka osoitetaan Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, on ilmoitettava seuraavat asiat:

- vaatimuksen tekijän nimi ja kotikunta
- päätös/lasku, johon oikaisua haetaan, miltä kohdin päätökseen/laskuun haetaan oikaisua, mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi ja millä perusteilla muutosta vaaditaan
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoituksen vaatimuksen tekijälle voidaan toimittaa.

Jos vaatimuksen tekijän puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos vaatimuksen laatijana on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Oikaisuvaatimuksen tekijän, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava oikaisuvaatimuskirjelämä.

Oikaisuvaatimuskirjelmän liitteet

Oikaisuvaatimuskirjelmään on liitettävä:

- päätös, lasku tai muu asiakirja, johon maksun periminen perustuu, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiamiehen valtakirja, mikäli asiamiehenä ei toimi asianajaja tai yleinen oikeusavustaja

Aika oikaisuvaatimuksen tekemiseen

Oikaisuvaatimus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä (päätöksen tai laskun tekopäivästä).

Oikaisuvaatimuskirjelmän toimittaminen

Oikaisuvaatimuksen voi toimittaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle henkilökohtaisesti, postitse maksettuna postilähetyksenä taikka asiamiestä tai lähettiä käyttäen. Postittaminen tapahtuu lähettäjän vastuulla. Oikaisuvaatimuksen on saavuttava viranomaiselle virka-aikana ennen kuuden kuukauden määräajan päättymistä, jotta vaatimus voidaan tutkia. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, määräaika jatkuu kuitenkin vielä seuraavan arkipäivän virka-ajan päättymiseen.

Oikaisuvaatimukseen annettava päätös on maksuton.

Yhteystiedot

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
postiosoite PL 29 15141 Lahti
käyntiosoite Kirkkokatu 12
puhelinvaihte 0295 025 000
telekopio 0295 020 343
virka-aika klo 8.00 – 16.15

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen tyytymätön saa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) mukaisesti hakea siihen muutosta Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksi-saantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tiedoksisaantipäivä lasketaan seuraavalla tavalla. Jos päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, sen katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Jos päätös on postitettu tavallisena kirjeenä, sen katsotaan tulleen tiedoksi seitsemäntenä päivänä postituspäivästä, jollei muuta näytetä. Viranomaisen katsotaan kuitenkin saaneen tiedon kirjeen saapumispäivänä. Jos tiedoksi-anto toimitetaan todisteellisesti saantitodistusta tai tiedoksiantotodistusta vastaan taikka haastetiedoksiantona, käy tiedoksiantoaika ilmi saantitodistuksesta tai muusta kirjallisesta todistuksesta. Jos päätös on annettu tiedoksi todisteellisena sähköisenä tiedoksi-antona, kuten viranomaisen sähköisestä järjestelmästä, päätös katsotaan annetun tiedoksi, kun se on noudettu viranomaisen osoittamasta järjestelmästä. Jos asiakirjaa ei ole noudettu seitsemän päivän kuluessa viranomaisen ilmoituksesta, tiedoksiannossa noudatetaan, mitä hallintolaissa (434/2003) säädetään. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksi-anto, päätös katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä tiedoksi- tai saantitodistuksen osoittamasta päivästä. Jos tiedoksi-anto toimitetaan yleistiedoksi-antona, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä yleistiedoksiannon julkaisemisajankohdasta.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta, mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi ja vaatimusten perustelut
- postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja yhteystiedot.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon muutosta haetaan, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- tiedoksisaantitodistus tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiamiehen valtakirja; asianajajan, julkisen oikeusavustajan tai luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan tulee esittää valtakirja vain, mikäli hallinto-oikeus niin määrää
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän toimittaminen on lähettäjän vastuulla. Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies tai lähetin välityksellä. Sen voi lähettää myös postitse, telekopiona tai sähköpostina. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeuden kirjaamon aukioloaika on arkisin kello 8.00–16.15. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa:

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Oikeudenkäyntimaksu

Asian käsittelystä hallinto-oikeudessa peritään tuomioistuinmaksulain (1455/2015) nojalla oikeudenkäyntimaksu. Maksun suuruus on 270 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Tuomioistuinmaksulaki:

<https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455>

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) nojalla annettu oikeusministeriön asetus (1122/2021) maksujen tarkistuksesta on tullut voimaan 1.1.2022.

Asetuksen 1 §:n mukaan oikeudenkäyntimaksu hallinto-oikeudessa on tällä hetkellä 270 euroa. Ajantasainen tieto oikeudenkäyntimaksuista löytyy täältä:

<https://oikeus.fi/tuomioistuimet/fi/index/asiointijulkisuus/maksut/oikeudenkayntimaksuthallinto-oikeudessa.html>

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna

Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 13100 Hämeenlinna

Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Puhelin: 029 56 42210; Faksi: 029 56 42269